

Handläggare
Monica Hector
Telefon: 08-50829765

Till
Stadsbyggnadskontoret

Hägersten 1:1 och Spöksonaten 1, förslag till detaljplan för del av fastigheterna, 2021-04544

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan.

Ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för del av fastigheterna Hägersten 1:1 och Spöksonaten 1 som ägs av Stockholms stad respektive Heba Fastighets AB. Planförslaget som syftar till att utveckla området vid Gösta Ekmans väg med ca 80 nya bostäder innebär att naturmark inom området ersätts med byggnader och hårdgjord mark. Den nya bebyggelsen uppdelas i två byggnadskroppar för att utsikt och ljusinsläpp delvis ska finnas kvar för den befintliga bebyggelsen.

De nya husen ska passas in mellan befintlig, karaktärsstark skivhusbebyggelse, i terräng bestående av hällmark och skog. De nya volymerna delas på mitten och förskjuts i sidled och i höjddled för att ge en nättare och mer komplex gestalt. Gestaltningmässigt ges byggnaderna en tydlig vertikal och sammanhållen gestaltning.

Gällande plan för området kallat ”Nybygget” vann laga kraft 1964 och omfattade flera fastigheter med totalt sex skivhus med åtta våningar vardera ritade av arkitektkontoret Ancker, Gate, Lindegren. Samma år antog Byggnadsnämnden planerna för Hägerstens gård I och II. Genom dessa beslut fick Axelsberg sin bebyggelse med sammanlagt 17 skivhus som genom sin placering, form och höjd inte bara påverkar den omedelbara stadsmiljön i sin monumentalitet utan också stadslandskapet. Skönhetsrådet var, så som det redovisas i Kulturmiljöanalysen, inte positiva till förslaget när de fick ta del av ett förberedande förslag 1958 – planområdets belägenhet var ogynnsam och husens form ”tung” men man motsatte sig inte förslaget utförande. Rådet tillade dock att de förutsatte att det omgivande området för all framtid får behålla sin karaktär av park.

Skönhetsrådet ser föreliggande planförslag som mycket problematiskt. De nya byggnadsvolymer kläms in i den befintliga strukturen av skivhus och de skulle därmed bryta det för området typiska planmönstret med stort avstånd mellan husen som ger bostäderna i det utpräglade norrläget såväl dagsljus som närhet till naturen. Förslaget innebär således, enligt rådets uppfattning, mycket stor negativ inverkan på områdets kulturmiljövärden – både i den lilla skalan och upplevelsen av området på håll. Förslaget innebär, anser rådet, att områdets karaktär inte kan bibehållas eller stärkas. Markterrasseringarna som behövs för att genomföra förslaget tillsammans med att området runt och mellan de nya husen blir hårdgjord innebär ytterligare avsteg från det som är så utmärkande för området. Skönhetsrådet finner det anmärkningsvärt att förslaget kunnat tas fram med tanke på Översiktsplanens text s 8 ”Stadsbyggandet ska ta sin utgångspunkt i kunskap om stadsdelarnas olika karaktär, hur de samspelar med landskapets förutsättningar, deras olika stadsplanemönster och hustyper. Ett medvetet förhållningssätt till befintliga kvaliteter är därför en förutsättning vid tillägg och omvandlingar.” Byggnadsordningen, som ska fungera som stöd vid stadsutveckling föreskriver i sin tur att ”det byggda ska utformas med stöd i kunskap om den specifika platsen”. Rådet anser även att det finns stöd för att avstyrka föreliggande planförslag med stöd av PBL.

Rådet avstyrker därför bestämt föreliggande förslag eftersom det får allvarliga konsekvenser för den befintliga miljön men också för stadslandskapet där de stora skivhusen även i fortsättningen måste få vara det dominerande inslaget. Rådet ställer sig dock inte negativt till kompletterande bebyggelse i stadsdelen förutsatt att de nya volymer underordnar sig skivhusen och den öppenhet mellan de stora husen som är så typiskt för området.

Stadsbyggnadskontoret bör, anser rådet, ta fram ett program för hela östra delen av Axelsberg och göra avvägningar om vilka ytor som skulle kunna bebyggas och sätta tydliga riktlinjer så att tilläggen inte konkurrerar med skivhusens monumentalitet. Platser som bör utredas är exempelvis befintliga parkeringsytor, som den vid Hägerstenvägen och andra ytor, i den mån de inte ligger mellan skivhusen.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2023-10-03
Inga Margareta,Varg	2023-10-03